

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CII. No. 158.

JERSEY CITY AND NEW YORK,

SATURDAY, AUGUST 19, 1995.

CENTS 75 ЦЕНТІВ

ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК

СУБОТА, 19-ГО СЕРПНЯ 1995 р.

Ч. 158. ПІК ЦІЛ.

МАДЯРЩИНА ПЕРЕДАСТЬ УКРАЇНІ АРЕШТОВАНОГО В. ПАЛИВОДУ

Київ (Р. Р.). — Тут офіційні засоби інформації повідомили, що колишнього охоронника першого Президента України Леоніда Кравчука — Віктора Паливоду Верховний суд Мадярини постановив видати Україні.

В. Паливоду розшукував Інтерпол і він був заарештований у Мадриді 11-го липня. Його звинувачують у незаконних операціях з валютою. Йому начебто доручили закупити і привезти в Україну спеціальну техніку на суму 377,000 дол., але він її гроші вивіз приховавши від митної контролю. Керівництво України зажадало від Мадярини видати Паливоду і, згідно з постановою мадярського Верховного суду, це має статися до 10-го вересня. Разом з Паливодою українській стороні

буде видано ще двох громадян України, один з яких також має перебувати під арештом, а другий живе з родиною під наглядом поліції.

Генеральний прокурор України Владислав Дощук сказав журналістам, що П. Паливоду передасть Леоніду Кравчуку не менш ніж підстав, Паливода відповідала за свої власні вчинки.

Між Україною і Мадяриною існує договір про співпрацю у сфері боротьби зі злочинністю. Однак передача його українській стороні має відбуватися на території третьої країни.

Газети повідомляють, що в розшуку перебував також найбільшій співпартійник Паливоди — генеральний директор фонду „Нове покоління“ Вячеслав Шмелюв.

Депутат звинувачує російські спецслужби в інспіруванні подій 18-го липня

Київ (УНІАР). — За трагічними подіями, що сталися під час похорону Патріярха Київського та всієї Русь-України Володимирів стаять російські спецслужби, — звинувачує 16-го серпня на пресконференції голова Організаційного комітету з проведення сорочковини від дня смерті Патріярха, народний депутат Василь Червоний.

В. Червоний пояснив це важливістю Софійського собору, який є одним з найбільш важливих центрів християнства не лише в Європі, але й у світі. Поховання на його території українського Патріярха означало б, що ця традиція буде продовжена. Саме тому, на думку В. Червоний все було зроблено для того, щоб не допустити поховання українського Патріярха біля найстаршого українського храму.

Заступник голови комітету В. Цимбалюк зауважив, що ніхто не просить у Президента державної підтримки для Церкви, необхідно лише

відновити історичну справедливість. За законом про реґалізацію, сказав він, майно і культові споруди повинні бути повернені Українській Православній Церкві Київського Патріярхату, оскільки вона є правонаступницею УАПЦ, ліквідованої у 1932 році більшовиками.

Останні події, наголосив В. Цимбалюк, засвідчили наступ на інтереси не тільки української Церкви, а й на інтереси українського народу.

В. Цимбалюк та В. Червоний висловили припущення, що у разі продовження Л. Кучмою такої політики, національно-демократичні сили перейдуть в опозицію.

Торкаючись публікацій у пресі щодо бачення об'єднання „Україна“ оприлюднивши заяву на підтримку перемінні телевізійних каналів з 1-го серпня. Йдеться про російську телепрограму „Останкін“, яка тепер називається Громадське російське телебачення (ГРТ).

Відбулася пресконференція міністра культури

Київ (УНІАР). — Створення незалежної держави — це самоціль, а „спосіб одержати нашу культуру самостійність, традиції, які не могли бути пошановані попередніми режимами, адже культура — це форма існування нації“. Цими словами розпочав зустріч з журналістами, що відбулася 16-го серпня, виконуючий обов'язки міністра культури Микола Яковина. Тема пресконференції — „Міністерство Культури: вчора, сьогодні, завтра“.

Підводячи підсумки свого перебування впродовж року на пості виконуючого обов'язків міністра, М. Яковина розповів про працю Міністерства Культури. Результати її такі: зформовано основні положення державної культурної політики; Верховна Рада ухвалила закони про бібліотеки та бібліотечну справу, про музеї, ряд законодавчих актів; створено сім заповідників; вперше проведено атестацію художників-реставраторів тощо.

Торкаючись проблеми фінансування фестивалю „Червона рута“, М. Яковина сказав, що фестивалі „Червона рута“ повинні і надалі фінансувати держава, оскільки за час існування він довів своє політичне значення, спричинив створення високого мистецького рівня

української культури на міжнародній арені.

Щодо ситуації в сучасному кіно, М. Яковина зауважив, що він і надалі залишається одним з найбільш вражливих сфер. Вихід знайдено, і полягає він у переході на професорську форму роботи, виплати фондів на створення нових сценаріїв. Один із підтриманих Міністерством Культури проєктів — знімання фільму Кіри Муратової „Суми історії“.

Міністерство Культури продовжує вирішувати питання щодо повернення в Україну культурних цінностей, що знаходяться за кордоном: колекції відомих київських меценатів Терещенків, лаврових ситських курганів, мозаїк та фресок Свято-Михайлівського собору тощо. Що стосується музейних експонатів, вивезених із Німеччини під час Другої світової війни, Україна спочатку повинна скласти точний реєстр цінностей, а тоді повертати на чіткій юридичній основі.

У планах Міністерства Культури — святкування Дня Незалежності України у Москві — Адрієвський узвіз на старому Арбаті — та у Рязані; концерти-виставки у Молдові з нагоди відливи прем'єр-міністра Євгена Марчука 27-28-го серпня; святкування 400-річчя від дня народження Богдана Хмельницького.

Демократи виступають проти російських телепрограм

Київ (Р. Р.). — Тут у середу, 16-го серпня, Рада Демократичних Парцій України та Демократичного Об'єднання „Україна“ оприлюднивши заяву на підтримку перемінні телевізійних каналів з 1-го серпня. Йдеться про російську телепрограму „Останкін“, яка тепер називається Громадське російське телебачення (ГРТ).

Автори заяви наголошують, що російським телевізійним компаніям належали найкращі телевізійні потужності України, а державне телебачення України на власній діл „було у ролі білого родинця“.

Українські державні технічні засоби доносили до найширших верств населення України антиукраїнську агітацію телевізійних російських програм, а народ України сприймав ці недоброзичливі передачі суспільної держави як незалежну істину. Отже перемінні російських програм треба було зупинити не 1-го серпня 1995 року, а ще чотири роки тому, коли Україна стала незалежною державою, пишуть представники демократичних партій та організацій.

„Рада Демократичних Парцій, Демократичне Об'єднання „Україна“ рішуче підтримують рішення про перекомутацію телевізійних каналів як важливий захід, спрямований на поглиблення в Україні державотворчих процесів, на використання інформаційного простору в інтересах держави і народу“, — сказано в заяві, яку підписав координатор ради і голова Демократичного Об'єднання „Україна“ Костянтин Морозов.

Виступи „Дивоцивіт“ відбулися в різних регіонах України, а також у Франції. Гурт записав звуковий альбом і вивів відомий.

Повідомляючи гостей Союзів, що гурт „Дивоцивіт“ виступає на оселі у неділю, 27-го серпня, початок концерту о год. 2:15 по полудні.

Наступний виступ відбувається у неділю, 10-го вересня, в залі Українського Народного Дому в Нью Йорку. Початок о год. 2-й по полудні.

ство всеукраїнських фестивалів.

Виступи „Дивоцивіт“ відбулися в різних регіонах України, а також у Франції. Гурт записав звуковий альбом і вивів відомий.

Повідомляючи гостей Союзів, що гурт „Дивоцивіт“ виступає на оселі у неділю, 27-го серпня, початок концерту о год. 2:15 по полудні.

Наступний виступ відбувається у неділю, 10-го вересня, в залі Українського Народного Дому в Нью Йорку. Початок о год. 2-й по полудні.

ЗВИНУВАЧУЮТЬ МОСКВУ У СМЕРТІ Ф. КЮНІ

Москва. — Тут на пресовій конференції у четвер, 17-го серпня, рідня пропаганди, що у квітні американського гуманітарного працівника Фредрика Кюні, звинувачувала Росію та її Державну службу безпеки у його смерті.

Брат Ф. Кюні Кристофер повідомив, що його брата розстріляли чеченські повстанці 14-го квітня, яким агенти російської Державної служби безпеки сказали, що він шпигун. К. Кюні також сказав, що його брата Москва та її Державна служба безпеки змусила поставити в таке положення, що закінчили його смертю тільки для того щоб помститися за його статтю в „Нью Йорк Таймсі“, в якій він гостро критикував військові дії Росії минулого грудня у Чечні.

Александр Михайлов, головний режисер російської Державної служби безпеки, відкинув і категорично заперечив звинувачення К. Кюні. Він натомість сказав, що уряд Росії вірить, що Ф. Кюні є живий та далі має ним розшукувати.

Брат і 28-річний син Ф. Кюні, Крейг, зібralи достатні докази для своїх тверджень, але відмовилися подати їх джерела. Американська амбасада у Москві, яка допомагала рідним Ф. Кюні у розшуках, похвалила зусилля його рідних, але зазначила, що „не має можливості підтвердити ці заперечення підтвердження під час часу пору“.

Створюється контрольна служба

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма видав розпорядження про створення контрольної служби із 25 осіб. Завданням контрольної служби є забезпечення контрольних уповноважень Президента. Працівники цієї служби готуватимуть для Президента інформацію про виконання указів, розпоряджень та доручень Президента.

БОСНІЙЦІ КРИТИКУЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПЛАН

Загреб, Хорватія. — Дорядки міжнародних ініціатив були члени боснійського уряду Гасам Муратович. Виступаючи у програмі загребської телебачення, він сказав, що хоч той план офіційно не є поданий урядом, є підстави ствердити, що деякі його точки не можна прийняти. Г. Муратович мав на увазі пропозицію замінити мусульманської анклави Горажде на сербській території довкола Сараєва. „Той зрозуміти, як президент ЗСА Билл Клінтон може вимагати, щоб не 50,000 осіб відмовилися від своєї приватної власності, яка в Америці вважається священною“, — підкреслив Г. Муратович.

Він також повідомив, що його уряд виступає проти російської пропозиції щодо нової зустрічі на вершинах з участю сербської, мусульманської і хорватської сторін. „Такі конференції ніколи не мали добрих вислідів. І Караджіч і београдські керівники багато разів пропонували подібні зустрічі, щоб навести змовити з переговорами“, — сказав боснійський міністер.

В Україні

Фестиваль у Славутичі

СЛАВУТИЧ. — У місті, де живуть працівники Чорнобильської АЕС 11-13-го серпня відбувся Міжнародний театралізований фестиваль авторської пісні. За словами директора-координатора Фестивалю, мета його — популяризація авторської пісні, підняття її престижу і підвищення рівня виконавчої майстерності бардів. Організаторами фестивалю були: адміністрація та профспілковий комітет ЧАЕС, державна адміністрація Славутича, клуб авторської пісні Славутича та Міжнародне культурне агентство України.

Нова недра озвучила дітей Львівщини

КИЇВ (Р. Р.). — Тут 11-го серпня газета „Україна Молода“ надрукувала повідомлення про нову загадкову хворобу, яка вразила дітей села Соснівка на Львівщині: масове врання зубної емалі. Фахівці кафедри стоматології Львівського Медичного Інституту звалили групу осібних дітей, але остаточно встановити причину захворювання їм так і не вдалося. Гіпотезою вважають тільки діти Соснівки, а в Гринку, Черноводі, Великих Мохатах навіть намагаються хворобу нема, хоч це всього 5-15 кілометрів. Все це дуже нагадує

ситуацію в Чернівцях, де кілька років тому полісили діти. На гіпотезу в Соснівці заховоріло близько 1,000 дітей. Фахівці домагаються перевірки ґрунту, повітря і води.

О. Руденко-Десняк очолює об'єднання в Росії

ТОРОНТО (СКУ). — В Москві засновано Конгресс Національних Об'єднань Росії (КНОР), до якого входять представництва близько 15 національних організацій. Одним з них є Об'єднання Українців Росії. Президентом КНОР обрано відомого суспільно-громадського діяча та голову Об'єднання Українців Росії ред. Олександра Руденка-Десняка.

Д. Кауфман відвідав Яворіщину і Трускавець

ЛьВІВ. — Керівник місії представництва Світового банку в Україні Деніел Кауфман відвідав Львівщину, де ознайомився з генеральною схемою реконструкції Яворіської району. Голова Яворіської Районної Ради Степан Лукашук пояснив, що основна мета реконструкції — перепроєктування головних виробничих, які були пов'язані з видобуванням сірки. В районі передбачається створення вільної еконо-

мічної зони. Після Яворіщини, Кауфман вийшов у Трускавець.

Кубинці будуватимуть лікарню

СИМФЕРОПОЛЬ. — Куба має намір ініціювати міжнародний проєкт створення в Україні реабілітаційного лікувально-діагностичного центру для дітей, що постраждали внаслідок катастрофи в Чорнобилі. Амбасадор Куби в Україні Сергіо Лопес відвідав Крим з метою відшукати місце для майбутнього лікувального центру, який може бути побудований у Сімферополі. Ідея створення такого лікувального центру в Криму уже знайшла підтримку міжнародної громадськості і схвалена Президентом України. Водночас Куба і далі приймає в себе українських дітей. На Кубі уже пройшли лікування 13,000 українських дітей.

Резерви збіжжя

КИЇВ. — Тут Президія Кабінету Міністрів розглянула і схвалила проєкт урядового рішення про заходи для формування збіжжових резервів у 1995 році та забезпечення комплексу робіт під урожай наступного року. У документі конкретизовано механізм розрахунку збіжжя, заване в рахунок державного контракту.

У СВІТІ

ПОЛІЩА НІМЕЦЬКОГО міста Франкфурту заарештувала на летовищі американського громадянина німецького походження Ганса Шмідта, який збирався після дводенних відпусток повернутися в Америку. Справа в тому, що Г. Шмідт видає на Фолдів тіжневик „Ю-Ес-Ей Беріхт“, який відкривало погляди ультраправих німецьких кіл. Між іншим, публікації у тіжневику заперечують факт масового вбивства євреїв під час Другої світової війни. Всі видання, які висловлюють подібні погляди, в Німеччині заборонені, тому коли у березневі місяці „Ю-Ес-Ей Беріхт“ знайшли виліт „жидівська зараза“, німецька влада негайно видала наказ заарештувати видання газети. Дружина Г. Шмідта визнала, що її чоловік не повинен був поширювати свій тіжневик у Німеччині, але разом з тим підкреслила, що його заарештували незаконно, оскільки „нін є американцем, а в Америці існує свобода слова“.

У НІМЕЦЬКОМУ місті Бонні відбулася пресова конференція керівників могутніх автомобільних концернів країни: „Мерседес-Бенц“, БМВ, „Фольксваген“ і „Порше“, а також чільних урядовців Баварії, Нижньої Саксонії і Баден-Вюртембергу. В економіці цих земель автова промисловість завжди провідне місце. Зміст усіх виступів на конференції звівся до одного: треба зробити все можливе, щоб німецька автова промисловість до 2005 року досягнула найбільшого розвитку. У сій час німецька електроніка і тяжка промисловість були першими у світі, а потім їх обігнали американці і японці. Не виключено, що на цей раз в Німеччині приймуть протекціоністичні закони, які захистять місцевих виробників авт від закордонної конкуренції.

В АМЕРИЦІ

РАДИ ДІРЕКТОРІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННИХ компаній Метрополітан лайф і Нью Інгленд мочували лайф вирішили об'єднати цюценні діл та фінансову силу своїх обидвох фірм в одне русло. З об'єднанням активів Метрополітан Лайф зросло до суми 146.9 блн. дол., ставши другою з чегри найбільшою за забезпеченою компанією в ЗСА, бо навіть об'єднання не допомогло з першого місяця зрушити забезпечену компанію Пруденшел, яка даліше залишається найбільшою в країні.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЧИТАЧІВ

„СВОБОДА“ — ЧЛЕНІВ УНСОЗУ

які досі платили передплату разом із вкладками за життєве забезпечення.

Повідомляємо, що ще до кінця місяця липня чл. р. Ваші вклади включали даліше передплату за „Свободу“. Але від 1-го серпня чл. р. Вам доведеться платити передплату прямо до адміністрації „Свободи“, а забезпечення вклади даліше до секретаря Відділу, як до цього часу. Пригадуємо, що, починаючи від 1-го липня чл. р., обов'язок нова передплата „Свободи“ для членів:

\$75.00 за рік, або \$40.00 за півроку.

Членам, які разом із загальним переказом чеки на \$75.00 чи \$40.00 мають записані передплати за черговий рік, або півроку.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛІЯ УНСОЗУ

Вокально-Естрадний гурт „Дивоцивіт“ виступить на Союзівці

Гурт „Дивоцивіт“ в редакції „Свободи“.

Джерзі Сіті, Н. Дж. (Г. Колесса). — Нещодавно на концертне турне до ЗСА прибув дитячий вокально-естрадний гурт зі Львова „Дивоцивіт“. У його складі — семеро співаків у віці 14-16 років — Оксана Кобрин, Леся

Прима, Оксана Доскочинська, Леомир Кончаківський, Богдан Кобрин, Назар Помірний та Андрій Стешків. Керівник гурту і автор музики пісень Марія Помірча. Організатори концертів у ЗСА — Остап Стахів.

„Дивоцивіт“ був заснований у 1993 році. Існує він при Центрі творчості дітей та юнацтва Галичини. В 1994 році одержав головну нагороду міжнародного фестивалю „Київська весна — дітям Чорнобиля“, має лавреат-

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік \$100.00, на півроку \$60.00. Для членів УНСозу \$75.00 річно, на півроку \$40. За кожен зміню адресу \$100. Чеки "money order" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мають відповідати поглядам Редакції. Редакція зберігає собі право в потрібі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Кому вигідне падіння карбованця?

Різне падіння курсу українського купоно-карбованця Національний Банк України пояснює тільки тим, що проголошено конкретний термін грошової реформи.

Звичайно, не можна не погодитися, що власники карбованців прагнуть їх позбутися і це неминує призводити до активізації руху в обмінних пунктах. Водночас, нестабільність на валютній біржі дає змогу спекулянтам заробляти добрий капітал: вони купують валюту якнай дешевше і продають якомога дорожче. За короткий час вони в такий спосіб заробляють величезні суми.

Вигідна нестабільність також і торгівлі. Як тільки зростає курс доллара, відразу зростають ціни на продукти і товари. Пізніше курс доллара повертається на попередній рівень, а ціни вже так і залишаються високими. В такий спосіб ті нові структури погравляють своє становище, але все це робиться фактично за рахунок населення, яке і так уже пограбоване до крайньої межі.

Коментатори застановаються над тим, чи не причетний Уряд до такого різкого падіння курсу карбованця. Але ж Уряд у цьому ніяк не може бути зацікавлений, оскільки йому треба отримати допомогу від Міжнародного валютного фонду та Європейського банку. В умовах інфляції допомога стане недосяжною. Звичайно, в цьому можуть бути зацікавлені окремі члени Уряду, які не дають по Україні, а лише про власне збагачення. Що такі люди в Уряді були до останнього часу, не раз говорили члени комісії з питань боротьби з організованою злочинністю, в тому числі й Григорій Омеленко, який очолює згадану комісію. Прізвисько не називали, але і Президент Леонід Кучма, і Г. Омеленко все частіше заявляють, що організована злочинність глибоко вкоренилася у владних структурах і правоохоронних органах, тому боротьба з нею фактично залишається безрезультатною. Мільйони вилівають фактично не тих, хто грабує державу на мільйони доларів, або торгує наркотиками, а тих селян, які несуть з поля кілограм зерна для курок, чи тих бабусь, які виростили на грядці кілька рідкоцьких маків. Іх і судять для більшості статистики, мовляв, боротьба з розкраданням і поширенням наркотиків під контролем.

Весь цей маханий добре організований за 70 років комуністичним режимом, а тепер ті ж самі люди навчилися використовувати населення ще й за допомогою стрибків курсу валют. Як тільки резерви карбованця скінчилися, в газетях з'явилася нова інформація: "Бережіться долара".

Газета "Дейлі-Експрес" з 15-го серпня застерігає, що пора всім позбутися доларів, бо, мовляв, американський Уряд знову мінятиме 100-долларові купюри на нові. Серед нинішніх доларів є дуже багато фальшивих, які підібрані надзвичайно майстерно. А в майбутньому передбачається, що більший наплив фальшивих доларів.

Наймудрішими в цій ситуації виявилися селяни. Вони добре розуміють, що надійнішої валюти, ніж збіжжя, немає і не поспішають продавати його ні за карбованці, ні за долари.

Уряд також розуміє ціну зернових і тому закликає селян здати зерно державі в борг. Як і минулого року, хліборобам обіцяють пізніше розрахуватися твердою валютою, а господарствам, які здадуть необхідну кількість збіжжя державі, буде дозволено продавати залишки його за межі України.

З цього видно, що нестабільність на валютній біржі вигідна не народоді і не Уряду, а тільки особистим структурам, які нічого не виробляють, а лише безперервно накопичують капітал всіма можливими способами.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інститутів чи осіб, включно з посмертними згадками-наркотиками, мають бути не довше, як три сторінки машинопису, писані чорною лінійкою на друкарській машинці і лише на одному боці листа паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великої відступної пам'ятки і писати розбірливо (декотро зуміє що вимого як писання величкими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо знадобиться). Дописи редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища з усіма матеріалами, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійськи і по-українськи — Редакція.

Держави Східної Європи успадкували уряди, які проявляли авторитарність, акумулюють важливі елементи влади, які їм дають забагато контролю над суспільством, що спричиняє безконтрольність, безвідповідальність, бездіяльність, що веде до зловживань — корупції, що в свою чергу веде знову до диктаторства, ретардації, а не поступу вперед до західноєвропейської типі демократії.

Хоч прийняти менше офіційна комуністична ідеологія в державах Східної Європи є дискредитована, згідно з Розенбергом, кожна із держав, яка знаходиться нині в просторі колишнього Советського Союзу, продовжує бути авторитарною, репресивною, домінуючою колишніми комуністичними особистостями — совєтськими "босами". При цій нагоді варто підкреслити, що їх політичні партії, незалежно від їх назв, у загальному дусі, же до себе подібні в багатьох аспектах.

Роман С. Голіт

ПРАЦЯ ПРО СТУДИТСЬКИЙ УСТАВ

Архiepіскоп Мисрола Марусин, "Монаший устав св. Теодора Студита на Україні", Видання Українського Католицького Університету св. Климента Папи. Праці Греко-Католицької Богословської Академії, том 82. Рим, 1995, 88 стор.

Монастирі в Україні повелися ще за володіння князя Володимира. В той час монахи жили малими громадами, у скромних келіях, при різних приходських храмах. Лише за князя Ярослава Мудрого розрослися великі монастирі, лаври, де й було багато монахів. Ярослав Мудрий побудував монастир св. Юрія. За його володіння завершується довгий процес будовою монастирських лавр, на зразок славних грецьких монастирів. Монастирі з високими мурами, що відгороджували їх від світу, постали, отже, згодом, як і в інших давніх кряхах.

У домонгольській добі на Україні було 70 монастирів, 30 з них побудували князі, 10 — самі такі монахи, а інші — або багаті люди, або їх споруджували спільними силами: князями, ділами і працею монахів.

Засновником печерського монастиря в Києві був

Підземна вулиця в Печерському монастирі, XI ст. Київ. В нішах трини Лаврських подвижників

Іван Саміленко

ЦІНА ЗЛОЧИННОЇ УТОПІЇ

Ворог зумів посісти в українському селі башки класового антагонізму, розколотися вікову монолітність громад українського села. На допомогу йому були мобілізовані "завідатисячники", а потім і "десятисячники" — виробники комуністичні з Петроградом і Москвою. В додаток створено при кожній МТС (машинно-тракторній станції) в Україні політвідділи — служби ГПУ для контролю села та їх мешканців.

Чернівці у розмові зі Сталіном в Тергані сказав: "Я думаю, що ті розумні трудящі колективізації, оскільки тут ти має справу не з кількома тисячами аристократів чи великих землевласників, які це було в революції 1917 року, а з мільйонами звичайних людей". Сталін відповів: "З десятистю, як що не більше, мільйонами. То була жальна боротьба". З проголошенням утопічної доктрини "пробувати соціалізму в одній країні" прийшов кінець і більшовицького інтернаціоналізму. Тепер ЦК ВКП(б) шукає і знайшов собі опору і підтримку у "великому руському народі". Відразу ж великодержавний російський шовінізм-місцізм. Любо, що "святю" руської мови проголошується найбільшим святим обов'язком кожної совєтської людини. Натомість торжества культури інших національностей засуджується, як буржуазно-реакційну і ворожу ідеологію, якій немає місця в соціалістичному суспільстві.

Як уже сказано вище, у планах соціального і духовного

СВОБОДА, СУБОТА, 19-го СЕРПНЯ 1995.

ПОБОРЮЮЧИ ДИКТАТОРСЬКІ СПАДЩИНИ

II

ного суліництва чи незалежного законодавчого органу асердин державної влади, опозиційних партій чи незалежної преси. Концепція "права" не мала жодного значення для пересічного громадянина комуністичної держави.

Спадщина комуністичних диктатур у Східній Європі є потрійною небезпекою для майбутніх демократій в цій частині світу: громадянин не є привілейованим до того, щоб сформувати свої власні цінності і моральні принципи, вони чуються вигніснені, коли їм доставлять їх держави.

Жава. Щонайголовніше, більшість мешканців тих держав, що їм досі не почувалися до обов'язку (і видно не відчували потреби) особисто відповідати за свої власні вчинки чи вчинки, що вони були або можуть стати відповідальними за продовження в їхніх країнах репресивних режимів.

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про ціну життя

Сьогодні, коли пишу ці рядки, всі американські газети зазначають інформаційним на перших сторінках про те, що широкимобільний безбелітості Мін Ментл програв свою останню битву з гру після довічної болізниці з недугою рака.

Все це само собою нічого надзвичайного — він не перший і не останній, що піддався так швидко цій підступній недугі, яка косить в безкінечності все нове життя. Але перетворює це раз опів на перебіг недуги того славного спортивця з інформаційним лікарям, що від початку знали про його стан та поширення хвороби в цілому організмі, мимоволі думаю про те, як диференціально лікарі оцінюють людське життя, як виявляється, що при цьому дуже залежить, чи маєш до діла із славним в суспільстві людиною, чи із зовсім невідомою, пересічним "мізером", на жаль і смерті якої, за винятком її найбільших, нікому не залежить, а тому не є приводом до регіональної чи загальної жалоби, роздумованої засобами масової інформації.

Воно було б перебільшенням лікаря, як, кожний людський орган, незалежно від того, який, значиний, але також безнадійно хворий людини, як це зробили блискавично у випадку М. Ментла? Тепер лікарі випрацюються, що вони запитують зорі, що запізно встановили, що запізно встановили на таку операцію. Але чи ми знаємо, наскільки це правда, а може це одна з рядів медичних "полімох"? А може саме ця здорова печінка армувала б життя іншої важкохворої людини? Так воно є, що "славі" люди мають інший права, бо "діло" цінить за широкими стандартами. Дивно воно, але так є, що тут часто йдеться про відоміх спортивців, акторів чи співаків популярної музики, а не про звичайних "смертних". Саме тепер масою деклямацій дуже різких прикладів різних критеріїв оцінки і пріоритетів, що їх мають такі видатні одиниці. Перший із них М. Ментл, другий — О. Дж. Сімпсон, інший — Джеррі Гарсія.

Звернувши увагу: М. Ментл отримав, а секунду! здоров'я, хоча всім було відомо, що він довго був алкоголіком і зруйнованим організмом. Однак тисячі американців оплакують його, як і гіркими словами оплакували щойно померлого

Дж. Гарсія, хоча всі знають, що він був наркоманом. Здається і О. Дж. Сімпсон не втратить на популярності, навіть якщо після безнадійно доведеного його вину у обставині його дружини і її приятелів, бо його мірність зовсім іншими суспільними критеріями. Значить, є різні мірки оцінки людського життя? Для славних і неславітих? Чи слава мусить тепер іти в парі з правом на безправ'я і це саме такі "славі" і зобов'язані ставати симпатизувати суспільству, а наперше молоді, дачи їй змогу переконали, що слава дає їм носіям необмежений моральний пріоритет? Чому так високо стають тепер на п'єдесталі героїв спорту, популярних героїв естради, а якщо не чути і не видно, щоб принаймні хтось на тротуарі підставляв пишманинку чи мистецтво? Чи не переконали важливістю у свободі людського світу, чи інша збухла, культурна ментальність? А може все це починає великий бізнес? Навіть політичні провідники не збудують вже такого зацікавлення та уваги, як такі короткотривалі зірки. Приєддаймо український приклад, коли на бенкеті в честь колишнього Президента України з'явився молоденька Оксана Баян. Її кинули до її стола, включно із кухарем готелю, де він відбувався, а біля Президента було зовсім порожньо. Стає аж чужою, як така дев'ятихвилинна кохання вартість існує у світі, в якому панують "зірки", які спалахують і гаснуть, як ті, що ставили їх за приклад, і що це відповідало "підприємству" засоби масової інформації, бо смачать на тому ажіотажі селезені суми грошей. Так життя однієї такої людини стає мільйонами, мільйонами і зацікавлення мільйонів, а відповідні чинники роблять все можливе, щоб возводились ними ідоли рятувати за всяку ціну, на протязі до звичайних смертних, існування яких не має для нікого вартості та ні в кого не викликає співчуття, милосердя, а з тим і бажанні допомоги. Неже ті, що так заподіяли творити своїм "зіркам" рай на землі, прикрашений мало не всевітним подивом і любов'ю, забувають, що шлях до раю веде через чистилище, бо vita brevis?

О-КА

церкв хрести і дзвони, палили й топтали ікони. Божі домів перетворювали в колосисті могили і в центри для комуністичної пропаганди. Розривали могили священників, викладали їхні тіллі останки, аби відкрити і знівечити крик оповісти правдивого священника кістками покійника та з криком обрали кару вдови його вдовиці села.

Пішов той на каторгу Митрополит Василь Липківський. Прийняв терновий вінюк торгів стратників і мучениць смерті 32 єпископи, а разом з ними тисячі священників, сотні тисяч віруючих Христові Церкві в Україні. В самому Києві від липня 1929 і в 1930 рік було арештовано понад 1,000 осіб, в тому числі 5 єпископів, 700 священників, з яких 48 розстріляно.

У величезно ніч 19 квітня 1930 року ГПУ склало "назвичайний Церковний Собор", на якому була продекларована "ухвала", що "віднині УАПЦ самодієється". Як бачимо, ворог, знищивши державну незалежність України 1918-1921 роки, тепер вирішив знищити і віковий уклад життя українського народу та його духовну субстанцію.

Тим чином, у пам'яті 1929 і 1930 роки по всій Україні проносся смертельний гурган, який виправ національний гріх з української землі. Україна втратила ті духовні сили, які тримали її віками. Знищено національний провід українського народу, виродження якого потребуватиме довгі роки гігантських сил, напруги і терпіння всього українського народу. В ті часи по всій Україні утвердилися, і то на довгі роки, триумф комуністично-більшовицької утопії, триумф тирани і тиранії, яка коштувала Україні мільйони жертв, вчинено соціальну і духовну руйну, наслідки якої ми бачимо сьогодні.

(Закінчення на стор. 4)

Наближається початок нового шкільного року і учителі приготували навчальні матеріали. Додатково до традиційних шкільних довідників державні школи у Нью-Джерсі підготували спеціальні довідники для навчання про голокості та геноциди, який виготовила стейтова шкільна Комісія голокості. Закон про навчання про голокості був прийнятий у квітні 1994 ноджерзькою легіслатурою, який дозволяє на навчання про голокості та інші історичні геноциди. Це має окреме значення для українців тому, що включення в цей довідник буде інформація про Великий голод в Україні у 1932-33 роках.

Після того, як минулого місяця преса звітувала про вище згадані події, речник організації Американців в Україні Людських Прав в Україні, скомунікував з ексекутивним директором Комісії голокості д-ром Полом Вінклером і запропонував, щоб матеріали про Великий голод в Україні були включені у довідник. На прохання д-ра Вінклера слі-

ПОВОРЮЮЧИ...

(Закінчення зі стор. 2)

У деяких країнах Східної Європи є спроби завести чистки як один із засобів поладження справи неприємного минулого недавніх комуністичних суспільств.

У Чехо-Словаччині президент Вацлав Гавел запропонував у 1991 році закон, щоб не допускати колишніх високих державних працівників на державні пости, якщо вони в минулому заподіяли зло. Парламент, однак, цю пропозицію не прийняв, але ухвалив закон — „Люстрацію“, згідно з яким забороняється колишнім членам народної міліції займати протягом п'яти років високі державні становища. Це стосується й високих урядових чи партійних чинів комуністичного режиму в Чехо-Словаччині, чи якщо їхнє прізвище знаходиться в поліційному реєстрі як колаборанта.

„Люстраційні“ закони прийняли й інші країни Східної Європи. Подібні закони Болгарії стосуються лише академічного світу, а німецькі — високих державних чинників комуністичної доби, зокрема тих, які або працювали із „етасі“, або були їх доносчиками. Польща і Угорщина відмовилися користуватися люстраціями, побоюючись, що такі закони можуть стати знаряддям в руках уряду, яке можна вжити проти опонентів чи

критиків державних чинників.

Розенберг вважає: щоб допомогти колишнім жертвам комуністичних режимів перенести наслідки терору та щоб поступово замінювати спадщину диктатури в їх країнах практикуванням демократичності, повинні бути створені спеціальні комісії („комісії правди“) в колишніх комуністичних країнах для досліджування кримінальних злочинів колишніх диктаторів.

Розенберг вважає, що новопосталі демократії у Східній Європі зможуть в майбутньому вистояти і розвиватися. Однак вона побоюється, що населення нових демократій з призвичаєння до тоталітаризму комуністичних часів до тої міри, що, йдучи по лінії найменшого опору державним апаратам своїх країн, можуть виловити певний клімат, в якому прийде знову до ігнорування законності. Замість насильства, населення Східної Європи повинно активно домагатися, щоб сталінізм притягнути до відповідальності за їх кримінальні злочини. Однак такі суди не повинні діяти по лінії практик попередніх комуністичних режимів. Система судів нових демократій не сміє знову стати знаряддям політичних інтриг. Минуле треба міряти новими критеріями демократичних законів західноєвропейського покроя.

BACK FROM UKRAINE...
BY POPULAR DEMAND!!!

CHERKASSKI COSSACKS

A dance & song spectacular from UKRAINE!

LIVE! IN CONCERT! FROM THE STEPPES OF UKRAINE!
UKRAINIAN COSSACK SWORDSMEN, MUSICIANS, SINGERS & DANCERS!
EXPLOSIVE! SPECTACULAR! ABSOLUTELY! ENTERTAINMENT FOR THE WHOLE FAMILY!
FEARLESS, FEARLESS AND SIMPLY DAZZLING!

Виступають 30-го серпня на **СОЮЗІВЦІ**
Квитки \$15⁰⁰ дол. • Студенти і сеньйори - \$10⁰⁰ дол. • Діти - безплатно

Справа навчання в школах Нью Джерзі про Великий голод

України. Хоч Адміністрація Роналда Регена противилася установленню такої комісії, Палата Репрезентантів і Сенат прийняли законопроект і президент Реген підписав цей закон 12-го жовтня 1984 року, виділивши 400,000 дол. на кошти комісії. Комісією створено, а решта стала історією.

Десять років після цих подій, на стейтовому рівні, з нагоди 60-ї річниці Великого голоду в Україні і 10-ї річниці створення Конгресової комісії голоду, активісти АОЛПУ успішно переконали членів асамблеї і сенату Нью-Джерзі прийняти резолюції і відзначити ці роковини в обох палатах стейтової легіслатури. Рушіями цього простку були сенатор Роналд Райс і асемблімен Геррі МекЕнро, демократи з 28-го дистрикту Нью-Джерзі.

Додатково до пропам'ятних резолюцій у двох законодавчих палатах Нью-Джерзі, сен. Райс додав поправку до шкільного законопроєкту про голокості, який пропонував включити у план навчання у державних школах в Нью-Джерзі навчання про великий голод в Україні і інші геноциди.

Ця поправка, відома як поправка Райса, дістала широкій розголос в американській пресі, бо проти поправки різко і недвозначно виступив Гарабед Гайтаян, голова

ноджерзької асамблеї, республіканець вірменського походження. Тут треба зауважити, що у 1994 році Гайтаян кандидував до федерального Сенату проти демократа сенатора Френка Ловтенберга і програв. Тепер, в додатку до голоства асамблеї Нью-Джерзі, він є також головою Республіканської партії в Нью-Джерзі і є правою рукою губернатора Крістіна Вітмана.

Історія повторюється: в 1983 році республіканець Реген був проти комісії Великого голоду, а в 1993 році республіканець Гайтаян виступив проти голодової поправки.

Помимо спротиву Гайтаяна, поправка була прийнята в сенаті в 1993 році голосами 27 — 0, а наступного, 1994 року, дві законодавчі палати в Нью-Джерзі дійшли до компромісу і погодилися на пропозицію поправки, але у більш розводненій формі без вираження окремих випадків, без вказівок і без спеціальних інструкцій. Це означає, що учителі дістали вільну руку,

Підсумовуючи перебіг зусиль над вивченням Великого голоду від самого початку праці над голодовою комісією в американському Конгресі, активісти АОЛПУ спеціально цікавилися тим трагічним періодом української історії, який був „білою плямою“, з придушенням всякої інформації про це в книжках і підручниках в Україні.

Володимир Боднар

ПРАЦЯ...

(Закінчення зі стор. 2)

Тому Митрополит Андрей звернув свої очі на Студитський устав.

Саме Провидіння Боже прийшло Митрополитові на поміч і дозволило йому здійснити його бажання, не потребуючи при тому основувати якийсь новий чин, бо це не відповідало б східньому переданню, в якому монашество ніколи не було поділене на чини, як в латинській Церкві, і суперечило б особистій духовій владі Митрополита, від якого я не раз чув, що нічого не було йому так далеким як думка — стати „основником чину“.

У 1898-99 р. на фільварку Кристинопільського монастиря ОО. Василян зібралася кілька поважних молодців і почали в убожестві, чистоті і послусі вести життя молитви та праці: духовний провід дав їм о. Андрей, який тоді був професором богослов'я у Кристинопільській обителі.

У 1901-2 році в Олеську

у минулі суботу і неділю відбулися нові сутички ірландських католиків з протестантами на вулицях Белфасту. Вони почалися після щорічної паради членів організації „Протестантські підмайстри“, яка влаштує такі паради в католицьких районах ще від XVII сторіччя. Під час сутички поранено 10 цивільних осіб і 12 поліціантів. Виступаючи на скликаному з цієї причини вічі у Белфасті, Джеррі Адамс, лідер партії Шинн Фейн, яка є політичним крилом Ірландської республіканської армії, звинуватив Великобританію у навмисному гальмуванні мирного процесу і запевнив, що „ІРА не мовчатиме, якщо ситуація не стане кращою“.

У П'ЯТДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ
МОЄЇ МАМИ
АВРЕЛІЇ БЕЙС-КЛІШ
жертву, за посередництвом ЗУАДК-у, 500 дол. на школу сліпих дітей у Львові.
Неоніла Кліш

У Сороковий день відходу у вічність
мого БРАТА
бл. п.
д-ра мед.
ВОЛОДИМИРА (ДЗЮНЯ) КОГУТА
Заупокійні СЛУЖБИ БОЖІ
будуть відправлені в середу 30-го серпня 1995 р.

в катедрі св. Юра у Львові, Україна;
в церкві св. Михайла, Черрі Гіл, Н. Дж.;
в церкві св. Михайла Візантійського обряду,
Шеффілд, Па.
четвер 31-го серпня 1995 р.
в соборі свв. Володимира і Ольги в Чикаго, Ілл.
Рідних, приятелів і знайомих про молитви за спокій душі покійного просить
брат Нестор

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ
МОЄЇ ДОРОГОЇ НЕЗАБУТНОЇ ДРУЖИНИ
бл. п.
МИХАЙЛИНИ (ЛЕНИ) ІВАНИЦЬКОЇ
з дому ПЕЛЕХ
будуть відправлені заупокійні СЛУЖБИ БОЖІ
30-го і 31-го серпня 1995 р.
в церкві св. Юра в Нью Йорку
31-го серпня
в соборі Входа в Храм Пресвятої Богородиці, Норт Порт, Флориди
в Україні:
Мечишів (де родилася)
Бережанах
Тернополі і
Заліщиках;
українській католицькій церкві св.Миколая, в Ельмар, Н.Й.;
церкві св. Вознесіння, Кліфтон, Н. Дж.;
Люрді, Франції.

Кріпить мене на душі думка, що вона щаслива, бо понесла зі собою перед Престілем Всевишнього листу багато-багато добрих шляхетних діл. Була жертвенна, учинна людина. Господь дозволив їй діждатися вільної України, якою дорожила.
Просимо загадати покійну Михайлину у своїх молитвах.
Муж Роман з родиною і приятелями.

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що 24-го липня 1995 р. відійшла у вічність
бл. п.
ОЛЬГА ЛАВРІВ
з дому ЗАРИЦЬКА
нар. 14-го квітня 1916 р. в Бориславі

ПОХОРОН відбувся 29-го липня 1995 р. з каплиці „Музика“ до церкви свв. Володимира і Ольги, а відтак на цвинтар св. Миколая в Чикаго, Ілл.
Горем прибиті:
муж — **РОМАН ЛАВРІВ**
доньки — **ДАРІЯ** і **д-р ВОЛОДИМИР МЕЛЬНИЧЕНКО**
— **МАРТА** і **д-р С. НИКОЛАЙ КОЗЛОВ**
внучки — **ЛЬОРА МЕЛЬНИЧЕНКО**
— **ГРИГОРІЙ, НАТАЛІЯ** і **АНДРІЙ КОЗЛОВ**
сестри — **СТЕФАНІЯ ПОГОРЕЦЬКА**
— **ПАВЛЯ НІМІЛОВИЧ**
— **МАРІЯ ІЛЬНИЦЬКА**
сестринки — **д-р МАРІЯ** і **ВОЛОДИМИР ЧИЖИК**
— **УЛЯНА** і **д-р ЛЕОНІД КАМЕНЕЦЬКИЙ** з дітьми і внуком
— **РОМА** і **ДЖІМ ШУП** зі сином
— **НАДІЯ НАГІРНА** з дітьми і внучкою
братанки — **д-р ОКСАНА** і **МИХАЙЛО ГОЛІЯН** з дітьми
— **ОРИСЯ** і **СТЕФАН БОРИСЕВИЧ** зі сином
та ближча і дальша родина в ЗСА й Україні.

ФУНДАЦІЯ
УКРАЇНСЬКОГО
ВІЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ЗАСЛУГОВУЄ НА ВАШУ
ВСЕБІЧНУ ПІДТРИМКУ!
Ukrainian Free University
Foundation, Inc.
P.O. Box 1028
New York, N.Y. 10276

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ
БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ!

У Сороковий день смерті
нашого найдорожчого МУЖА, БРАТА і ВУЙКА
бл. п.
АНТОНА ШУМЕЙКА
буде відправлена заупокійна СЛУЖБА БОЖА
в п'ятницю 25-го серпня 1995 р. о год. 9-ій ранку
в церкві св. Юра при 16 Е. 7th Street, New York, NY.
Про молитви за спокій душі покійного просить
РОДИНА

В ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ
нашої любові і незабутньої ДРУЖИНИ, МАМИ і БАБУСІ
бл. п.
ЯРОСЛАВИ ПІХУРКО
з дому **МАРТИНЮК**
будуть відправлені СЛУЖБИ БОЖІ
28-го серпня 1995 р.

в церквах оо. Василіян: в Торонто і Варшаві
в греко-католицьких церквах: в Радехові, у Львові і Тернополі.
Родину і приятелів просимо про молитви за спокій душі покійної Ярослави.
муж — **МИКОЛА**
доня — **ОРИСЯ** з мужем **МИРОНОМ ЗАДЕЙНИМ**
син — **д-р БОГДАН** з дружиною **ХРИСТЕЮ**
внуки — **МАРКІЯН, ТАТІЯНА** і **ДАНИЛО ЗАДЕЙНІ**
— **АДРІАН, ЛЕСЯ** і **АНДРІЙ ПІХУРКО**

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „ДУМКА“ в Нью Йорку

ділиться зі своїм членством та українською громадою скорботною вісткою, що 20-го липня 1995-го року відійшов у вічність на 57-му році життя довголітній член хору „Думка“
бл. п.
д-р проф.
ЄВГЕН ЛАЩИК

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відслужено 22-го липня 1995-го року, а тілні останки спочили на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
Родині покійного наші глибокі співчуття.
Вічна йому пам'ять!
УПРАВА і ЧЛЕНИ ХОРУ „ДУМКА“

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „ДУМКА“ в Нью Йорку

ділиться зі своїми членами та українською громадою сумною вісткою, що 30-го травня 1995 р. упокоївся в Бозі
бл. п.
РОМАН ГАТАЛЯК
довголітній член хору „Думка“

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відслужено 3-го червня 1995-го року, а тілні останки спочили на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
Опечаленій родині складаємо глибокі співчуття.
УПРАВА і ЧЛЕНИ ХОРУ „ДУМКА“

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що 17-го серпня 1995 р. по тяжкій недугі відійшла у вічність на 73-му році життя наша найдорожча МАМА
бл. п.
РОЗАЛІЯ ЦЮНЯК
Нар. в селі Іванівці

ПАРАСТАС відбудеться в неділю 20-го серпня о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Юніон, Н. Дж.
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться 21-го серпня о год. 9:30 ранку в церкві св. Івана Хрестителя в Ньюарку, Н. Дж., а відтак на українській православній цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
Залишені у глибокому смутку:
доньки — **ІРЕНА ОКСАНА КЛЕМИК** з мужем **СТАНІСЛАВОМ**
— **СТЕФАНІЯ**
сестра — **МИХАЙЛИНА ВАГАНКА**
та ближча і дальша родина в Канаді й Україні.

ПАРАСТАС відбудеться в неділю 20-го серпня о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Юніон, Н. Дж.
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться 21-го серпня о год. 9:30 ранку в церкві св. Івана Хрестителя в Ньюарку, Н. Дж., а відтак на українській православній цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
Залишені у глибокому смутку:
доньки — **ІРЕНА ОКСАНА КЛЕМИК** з мужем **СТАНІСЛАВОМ**
— **СТЕФАНІЯ**
сестра — **МИХАЙЛИНА ВАГАНКА**
та ближча і дальша родина в Канаді й Україні.

